

# הלכות יום טוב סימן תצה תצו

## ביאורים ומוספים

יורד (סוף הלכות ספירת העומר עמ' 98) בשם הר"ב מרגנשבורג שיש כח ביד חכמים לעשות יום חול ליום טוב או להיפך, כדרכת הגמרא (ר"ה כה, א) מהפסוק "אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש" - "תקראו אתם". ומבואר בשו"ע הרב (מהדו"ת סי' א ס"ח, ונדפסה בתחילת ח"א), שהקדושה העליונה של היום טוב שורה בחוץ לארץ אף ביום טוב שני.

(3) ובטעם הדבר שאין צריך לנהוג בארץ ישראל יום טוב שני, אף שגם שם יש לחוש שמא ישתכח החשבון, כתב הר"ן (סוכה כב, א בדפי הרי"ף) שהוא משום שלא רצו חכמים לחדש מנהג, אלא רק להניח את המנהג שהיה קיים בזמן שקידשו על פי הראיה [וכן משמע בלשון המשנ"ב שכתב "שהניחו המנהג כמו שהיה בימים הראשונים"].

אף לעתיד לבא, כשיבנה בית המקדש, כתב החתם סופר (שם) ושם שינהגו המקומות הרחוקים מארץ ישראל דין יום טוב שני, וכן כתב המנחת חינוך (מצוה שא אות ו). אכן, דעת הגרי"ש אלישיב (הערות ביצה ד, ב, וביאורים ועיונים ביצה עמ' צג) שבזמננו שהתחדשו טלפונים, מכונות ומטוסים, אין מקום שאי אפשר להודיע לו מיד על קידוש החדש [חוץ מראש השנה], ולפיכך ינהגו כל העולם יום אחד בלבד.

(4) ובטעם הדבר שאין נוהגים יום טוב שני אלא בחוץ לארץ, אף שגם בארץ ישראל בימים הראשונים היו מקומות שלא היו שלוחי בית דין מגיעים אליהם עד עשרה ימים משעת קידוש החדש [כשיעור הזמן שמראש חודש תשרי עד יום הכיפורים], כתב הריטב"א (ר"ה יח, א, וסוכה מג, א) שהולכים בזה אחר הרוב, ולפיכך בארץ ישראל שלרוב המקומות הגיעו השלוחים תוך עשרה ימים, נוהגים בכל מקום יום אחד, ובחוץ לארץ שנתן פרק זמן זה לא הגיעו השלוחים לרוב המקומות, אף שהיו מקומות שהספיקו השלוחים להגיע אליהם, נוהגים בכל מקום שני ימים טובים. וכן כתבו רב סעדיה גאון ורב האי גאון (תשובות הגאונים דפוס ליק סי' א, ספר אורז הגאונים ביצה ד, ב), שבארץ ישראל נוהגים יום אחד ובחוץ לארץ שני ימים. וכן מבואר בחינוך (מצוה שא) שבכל ארץ ישראל נוהגים יום אחד [ולגבי חוץ לארץ, ראה מה שכתב שם].

ומאידך, הרמב"ם כתב (פ"ה מהל' קידוש החדש ה"ט - ה"ב) שאף בארץ ישראל במקומות שלא היו מגיעים שלוחי בית דין בזמן שקידשו על פי הראיה, יש לנהוג בהם דיני יום טוב שני. וכדבריו נקטו שו"ת מהרי"ט צחלק (ח"ב סי' רטז), שו"ת שאילת יעב"ץ (ח"א סי' קסח ד"ה ובדקתי וד"ה עדה) והברכי יוסף (סי' ח-ט), והוסיפו, שאף במקומות בארץ ישראל שספק אם השלוחים היו מגיעים אליהם, יתכן שצריך לנהוג שני ימים יום טוב, כרוב אנשי העולם [וראה מה שכתבו לענין צפת, שנוהגים בה יום אחד, ושכן מבואר בירושלמי]. אכן, החזו"א כתב (אור"ח סי' קלב ס"ק א-ד) שאף לדעת הרמב"ם יש להקל במקומות המסופקים שבארץ ישראל ולנהוג בהם רק יום אחד, וכן כתבו בספר מקראי קדש (פסח ח"ב סי' נח) ובשו"ת אור לציון (ח"ג פכ"ג תשובה יב).

ובטעם הדבר שבכל ארץ ישראל סומכים למעשה על דעת הריטב"א ונוהגים רק יום אחד כיום טוב, כתב החזו"א (שם ס"ב) משום שבדינים דרבנן הולכים לפי המיעוט [מבואר בגמרא ע"ז ז, א, ולהלכה, ברמ"א חו"מ סי' כה ס"ב], ועוד, שאף המקומות שהתיישבו רק בזמן האחרון, יתכן שגם בזמן שקידשו על פי הראיה היו מיושבים [ונחרבו] והיו השלוחים מגיעים אליהם, והרי במקומות המסופקים גם הרמב"ם מודה שאין נוהגים אלא יום אחד.

המשך במילואים עמוד 50

סימן תצו

הנהגת יום טוב ביום טוב גופה מיום אחד לקדש (לחברו) וכו', אסור יום סימן לקדש פירות ליום טוב שני.

לענין הכנת עירוב תחומין ביום טוב ראשון עבור יום טוב שני, כתב לעיל (סי' תטז ס"ק יט) שאין לומר בפסח שוקנה ילא רק יחשוב כן בליבו [מבואר בשו"ע שם לגבי הכנה יום טוב לשבת], ובביאור החילוק כתב השו"ע הרב (ק"א אות א) שהגמרא (ביצה יז, א), שקניית שביתה חמורה יותר מהבוארת כאן, מפני שהיא קניית רשות.

עבר ועשה סימן בפירות ביום טוב ראשון, כתב השו"ע הרב שיתיר לאוכלם ביום טוב שני, מפני שלא תיקנו חכמים יום טוב שני אלא מחמת ספק, ולכך אם יום טוב שני הוא לא היתה הכנה מיום טוב ראשון עבורו, ואם הוא קדוש ביום טוב ראשון חול הוא, ומותר להכין בו ליום טוב שני. וכן שכתב חילוק אין להכין ביום טוב ראשון הכנה גמורה, וכן נראה אם כבר הכין, מועילה ההכנה להיתיר באכילה. וכן כתב בבית הלל לעיל (סי' תטז ס"ב ד"ה מפני) ובמשנ"ב לקמן (סי' תצו) לענין מי שעבר והניח עירוב תחומין ביום טוב ראשון שבריעבד מועיל העירוב.

## סימן תצו

### דיני יום טוב שני של גלויות

סימן תצו

הנהגת יום טוב שני של גלויות וקלא תסרו) וכו', [על-פני הניחו תדקרי] כמו שהיו בימים הראשונים.

השבעות שתמיד חל זמנו חמישים יום אחרי היום השני שבו מתחילים לספור ספירת העומר, וגם בזמן שקידשו יום טוב שני לא היה ספק כלל מתי זמנו, כתב החתם סופר (ח"ב סי' קצ"ה) וכן אור"ח סוף סי' קמ"ה) ש"מ"מ תיקנו שיהיו נוהגים בו שני ימים טובים כדין פסח וסוכות, אף שאין ספק שהיו נוהגים בו שני ימים טובים, כדי שלא לחלק בין יום טוב ליום טוב, שכן שתקנו חכמים לנהוג בשבעות יום טוב שני לא ולא מחמת ספק, חמור יום טוב שני זה מיום טוב שני של ימים טובים.

בשמינית יום טוב שני בזמננו, כתב השו"ע לקמן (סי' תצו) שיהיה בתורת ספק, שמא יום זה הוא יום טוב, ועל כן אם יש בזה ספק אם דבר מסוים נחשב כמקצה, מצטרף ספק זה לספק הראשון, אכן, כתב המשנ"ב שם (סי' יא) שיש חולקים על זה, וסוברים שכיון שהיום השני הוא יום חול, אין התקנה בתורת יום טוב. וכן נראה, שחייבנו חכמים באופן מוחלט לנהוג ביום טוב שני, ולענין הלכה כתב שיש להחמיר בדבר, אלא אם כן הפסד גדול.

בשמינית יום טוב שני בזמננו, כתב השו"ע לקמן (סי' תצו) שיהיה בתורת ספק, שמא יום זה הוא יום טוב, ועל כן אם יש בזה ספק אם דבר מסוים נחשב כמקצה, מצטרף ספק זה לספק הראשון, אכן, כתב המשנ"ב שם (סי' יא) שיש חולקים על זה, וסוברים שכיון שהיום השני הוא יום חול, אין התקנה בתורת יום טוב. וכן נראה, שחייבנו חכמים באופן מוחלט לנהוג ביום טוב שני, ולענין הלכה כתב שיש להחמיר בדבר, אלא אם כן הפסד גדול.

בשמינית יום טוב שני בזמננו, כתב השו"ע לקמן (סי' תצו) שיהיה בתורת ספק, שמא יום זה הוא יום טוב, ועל כן אם יש בזה ספק אם דבר מסוים נחשב כמקצה, מצטרף ספק זה לספק הראשון, אכן, כתב המשנ"ב שם (סי' יא) שיש חולקים על זה, וסוברים שכיון שהיום השני הוא יום חול, אין התקנה בתורת יום טוב. וכן נראה, שחייבנו חכמים באופן מוחלט לנהוג ביום טוב שני, ולענין הלכה כתב שיש להחמיר בדבר, אלא אם כן הפסד גדול.